

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

2024. október 16.

**Élelmezési
világnap**

**AZ ÉLELEMHEZ
VALÓ JOG**

a jobb életért
és jövőért

SENKIT SE HAGYUNK HÁTRA

AZ ELMÉLETTŐL A VALÓSÁGIG

Az élelemhez való jog egy a nemzetközi jog által elismert alapvető emberi jog. Mégis, a világon nem mindenki jut az egészséges élethez szükséges élelemhez.

Ennek számtalan oka van. Jelenleg mintegy 733 millió ember éhezik főképp a konfliktusok, az időjárási szélsőségek vagy a gazdasági nehézségek miatt.

Több mint 2,8 milliárdan nem engedhetik meg maguknak az egészséges táplálkozást. Vagyis az elegendő mennyiség mellett hiányt szenvednek tápanyagokból és az étrendjük nem elég változatos az egészséges élethez.

Tehát bolygónk lakosságának közel fele nem viszi be a fejlődéshez – vagy épp a túléléshez – elengedhetetlen tápanyagokat.

Ez azt jelenti, hogy a világ fele nagyobb eséllyel betegszik meg – akár tartósan is –, vagy nem tud aktív életet élni, mivel valami ennyire

alapvető, mint a megfelelő élelem, nem hozzáférhető számára.

Mindez tettekért kiált. Még hozzá most.

A gyakorlat azt mutatja, hogy nem a több élelem jelenti a megoldást. Abszolút értelemben a világ élelmiszertermelői már most is elegendő mennyiség állítanak elő.

A válasz inkább az összehangolt közös lépésekben rejlik, hogy mindenhol elérhető legyen a tápláló és biztonságos élelmiszer, mindenki számára elérhető áron.

Az ételek sokfélesége kulcsfontosságú a megfelelő táplálkozásért.

Ugyanennyire jelentős ez a környezet szempontjából, ami az élelmiszertermelés eredője és aminek szüksége van a biológiai sokféleségre.

Az élelemhez való jog túlmutat a túlélést biztosító kalóriákon: magában foglalja az egészséges és sokszínű étrendet és a fejlődés lehetőségét.

A joggal azonban még senki sem lakott jól. De keretet ad a jövőt formáló kollektív törekvéseinknek és konkrét kötelezettségeket jelent a kormányoknak, és mindenkit arra biztathat, hogy hozzájáruljon ezek megvalósításához.

MEGÉRTENI A KIHÍVÁSOKAT... ...ÉS A MEGOLDÁSOKAT

A kihívások és azok megoldásai egyediek, de felismerhetünk globális trendeket, amik megakadályozzák az élelemhez való jog megvalósítását. Mivel ezek gyakran összefüggenek, külön véve őket nem érhető el a kívánt változás. Ezért bár egyes problémák speciális választ igényelnek, ezeknek lehetőleg átfogó és közös tettekbe ágyazva kell megvalósulniuk.

A PROBLÉMA

TÁPLÁLKOZÁSI PROBLÉMÁK MINDENÜTT

Legyen szó **alultápláltságról, mikrotápanyag-hiányról, vagy túlsúlyról és elhízásról**, a táplálkozásból fakadó problémák minden ország összes társadalmi rétegét érintik. Sőt, számtalan helyen egyszerre több formájuk létezik egymás mellett.

Világszerte mintegy 2,5 milliárd felnőtt és 37 millió öt év alatti gyermek túlsúlyos.

Eközben 1,6 milliárd nő és gyermek él valamilyen vitamin- vagy ásványianyag-hiánnyal, részben azért, mert nem jutnak hozzá az egészséges ételekhez, ami kihat az egészségükre, a testi és az agyi fejlődésükre.

Számos gyermek **nem fejlődik megfelelően**. Az öt év alatti gyermekek 22,3%-a nem éri el a korának

megfelelő magasságot, és 6,8%-uk súlya alacsonyabb az ideálisnál. Az étrend szerepe itt is kulcsfontosságú.

A túl sok egészségtelen elemet tartalmazó étrend emellett hozzájárul a **keringési betegségek, a cukorbetegség** és egyes **ráktípusok** kialakulásához. Ez nem csupán az egyénnek, de a társadalom egészének is problémát jelent, mivel a betegségek terhelik az egészségügyi rendszert és az érintett emberek kevésbé tudnak hozzájárulni a közös ügyekhez.

A problémák hatnak az agrár-élelmészeti rendszerekre is, miután az egészséges étrendhez szükséges tápláló, változatos ételek nem – vagy nem mindenki számára – megfizethetően érhetők el.

A szegénység és az élelmiszerek drágulása arra kényszeríthet sokakat, hogy a tápanyagban szegény, de olcsóbb élelmiszereket válasszák. Paradox módon, a jövedelem növekedése is vezethet ugyanerre az eredményre.

Ezen felül a **globalizáció, a városiasodás és az életritmus felgyorsulása** az embereket szintén az egészségtelen kényelmi ételek felé terelik, amik gyakran magas cukor-, zsír- és sótartalommal bírnak.

Az előző generációkhoz képest **kevesebb idő jut a főzésre**, és egyre jobban fogynak az előkészített és ultrafeldolgozott élelmiszerek. Egyes országokban ezek még könnyebben elérhetők és olcsóbbak is a friss árúnál vagy más, tápláló élelmiszereknél.

ÖSZTÖNÖZNI AZ EGÉSZSÉGES ÉTRENDET

Az egészségtelen étrend megoldása egyszerűnek tűnik: el kell érni, hogy mindenki egészségesebben táplálkozzon. A valóság azonban ennél összetettebb. A kormányoknak **ösztönözni kell a táplálóbb élelmiszerek előállítását és piacra kerülését** és a fogyasztóknak **pontos és következetes tájékoztatást** kell nyújtani az élelmiszerekről és az egészséges választásról. Támogatniuk kell **az egészséges táplálkozáshoz való jogot, főleg azoknál, akik anyagi akadályokba ütköznek**. Ehhez szakpolitikákra és

beruházásokra van szükség, ideális esetben mindezen szempontokat egyesítő nemzeti tervek formájában.

Emellett a fogyasztói szervezeteknek **fel kell szólalniuk a fogyasztók szükségletei és jogai érdekében** az élelmiszeriparral és a kormányzatokkal konzultálva, és kiállni a nemzeti tervek és kezdeményezések szükségessége mellett.

MI IS AZ EGÉSZSÉGES ÉTREND?

Az egészséges étrend egyrészt a változatos és biztonságos élelmiszerek fogyasztását jelenti, melyek ellátnak minket az egészséghez szükséges tápanyagokkal, energiával és makrotápanyagokkal, másrészt a táplálkozásból eredő nem fertőző betegségek veszélyét növelő ételek és alapanyagok bevitelének mérséklését.

MONOKULTÚRÁK A NÖVÉNYTERMESZTÉSBEN ÉS AZ ÉTRENDEN

A nem fenntartható mezőgazdasági módszerek jelentősen hozzájárulnak a biológiai sokféleség csökkenéséhez, ami napjainkban sosem látott gyorsasággal történik.

Pedig a biodiverzitás kulcsfontosságú az élelmezés és a mezőgazdaság számára. Gazdagítja a táplálkozásunkat és ellenállóbbá teszi az agrár-élelmezési rendszereket a sokkokkal szemben, bőséges és tápláló ételmezt biztosítva a klímaváltozás ellenére is.

Az, hogy az elmúlt évtizedekben a fókusz az alapvető élelmiszerek egy szűk csoportján (rizs, búza, kukorica) és a specializált alapanyagokon volt, hatékonyabbá és olcsóbbá

tette a termelést. Egyúttal azonban az agrár-élelmezési rendszerek ellenálló képességét is kikezdte, csökkentve a megtermelt és elfogyasztott ételek változatosságát.

Jelenleg csupán kilenc növényfaj adja a világ gabonatermelésének 66%-át, miközben az emberiség történelme során közel 6000 növényi fajt használt az élelmiszertermelésre, amikhez most is nyúlhatnánk.

A vizekben is eltűnőben van a sokféleség, más, de talán még aggasztóbb okokból: a halállományok majd harmada túlhalászott. Ehhez hasonlóan a tradicionális használatot fajták közel 30%-át a kihalás veszélyezteti.

MI TAKAR AZ AGRÁR-ÉLELMEZÉSI RENDSZER?

Az agrár-élelmezési rendszerek lefedik az étel útját a farmtól a fogyasztóig. Vagyis a termeléstől, a betakarításon, feldolgozáson, csomagoláson, szállításon, kereskedelmen és eladáson át egészen a fogyasztásig. Részét képezik az ezen folyamatokban érintett személyek, maguk a tevékenységek, az eszközök és döntések, melyek révén ezen élelmiszerekhez és mezőgazdasági terményekhez jutunk.

AZ AGRÁR-ÉLELMEZÉSI RENDSZEREK MEGÚJÍTÁSA

A sokféleség csökkenése egyike a számos kihívásnak, ami az agrár-élelmelési rendszereken keresztül közelíthető meg. Hogy az étel mennyiségén és elérhetőségén túl a változatosság és a beltartalom is adott legyen, meg kell újítani az agrár-élelmelési rendszereket, hogy azok **hatékonyabbá, befogadóbbá, ellenállóbbá és fenntarthatóbbá váljanak**. Ez az élelmiszertermelés, -elosztás és -fogyasztás módjának átalakítását jelenti.

A meglévő rendszerek reformja során figyelembe kell venni minden szereplőt, folyamatot és eredményt, a rendszereket szabályozó jogszabályokat és szakpolitikákat, és hogy mindezek hogyan kapcsolódnak.

Az agrár-élelmelési rendszerek sokféleségének növeléséhez a biodiverzitást támogató és újratelemző szakpolitikák kellenek. Ehhez vissza kell hozni a tradicionális haszonállatokat és növényfajtákat és fenntarthatóbbá kell tenni a termelést az agrárium egészében.

A magánszektor is szerepet játszik az egészségtelen ételek visszaszorításában és a változatosabb, táplálóbb és biztonságos élelmiszerek elérhetővé tételében.

A sokféleség jelenti még a lehetőséget a termelési opciók közötti választásra. Ehhez szükséges a termőföldhöz és a természeti erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférés.

MILLIÓK ÉHEZNEK A VÁLSÁGGÓCOKBAN ÉS TERJEDNEK A TÁPLÁLKOZÁSI PROBLÉMÁK

Az élelmezési krízisekről szóló legfrissebb globális jelentés szerint a tartósan éhezők száma tavaly meghaladta a 280 milliót, és az ezt előidéző válságok közül sok még most is tart. Több száz millió embernek alig jut élelem, ami fizikailag nem sokáig bírható. Az általuk fogyasztott ételek lehet, hogy nem biztonságosak és megbetegednek tőle, esetleg kimaradnak étkezések vagy csak kevesebb jut, és nem tudják, hogyan és mikor jutnak újra ételhez.

A **konfliktusok** az élelmezési válságok legfőbb okai, azt követik az **időjárási szélsőségek** és a **gazdasági sokkok**. A konfliktusok nem csupán az emberek biztonságát fenyegetik, de az élelmiszertermelésre használt mezőgazdasági területeket is, kényszerű elvándorlást vagy épp az élelmezési helyzet romlását előidézve.

A Gázai övezet és Szudán eklatáns példák erre. Éhínség fenyegeti a Gázai övezet egészét és Szudán egyes részeit – mindkét esetben megfigyelhető a termőföld károsodása a harcokban. Az integrált élelmezésbiztonsági skála alapján, ami egy innovatív, összefogáson alapuló kezdeményezés az élelmezésbiztonsági és táplálkozási elemzések és döntéshozatal javítására, Gázában mérték az élelmezésbiztonság legerősebb romlását.

A **humanitárius segítség nehézkes** eljutása a válsággócokba és az **elégtelen nemzetközi segítség** és összefogás két jelentős akadálya a gyors és erőteljes válaszlépéseknek itt és más válságoknál, ami enyhíthetné az éhezés, szegénység és alultápláltság sújtotta emberek szenvedését.

GARANTÁLNI A HOZZÁFÉRÉST A HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGHEZ

A béke az élelmezésbiztonság előfeltétele, az élelemhez való jog pedig alapvető emberi jog. Konfliktus esetén a biztonságos, folyamatos és szektorokon átívelő humanitárius segélyezés kulcsfontosságú az ott élők védelmében.

Szükséges a globális együttműködés és koordináció annak biztosításához, hogy az életmentő segítséget nyújtó humanitárius ügynökségek akadály nélkül és biztonságban eljussanak a közösségekhez és hogy az ott élők **biztonságosan hozzáfussanak a segítséghez**.

Ez lehet élelmiszer, pénzügyi vagy sürgősségi mezőgazdasági támogatás az élelmiszertermelés fenntartásához és újrakezdéséhez, sürgősségi asszisztencia a haszonállatok védelmében és más megoldások, ami a válság sújtotta lakosság élelmezésén gyorsan javít.

A kulcsfontosságú segélyhez való hozzájutás biztosításához a **támogatás anyagi oldalának időszerű előteremtése is szükséges**.

Az élelmezésbiztonság és a táplálkozás – vagyis az élelemhez való jog megvalósítása – megkívánja a jó kormányzást és a békét. A béke azonban nem lehetséges, ha emberek éheznek. Ezért a kormányoknak és a nemzetközi közösségnek **transzformatív megközelítést** kell alkalmazniuk, ami ötvözi a sürgősségi beavatkozást a hosszú távú krízisprevenziós, béketeremtő és fejlesztési lépésekkel, hogy ezáltal az emberek élete és megélhetése ellenállóbbá váljon a jövőbeli kihívásokkal szemben.

© FAO/Eduardo Soteras

A PROBLÉMA

NEM BIZTONSÁGOS ÉTEL

Az étel, ami nem biztonságos, megbetegíthet, akár halálosan is. De legjobb esetben is megakadályozza az ételben lévő tápanyagok megfelelő hasznosulását. Az élelmiszerek az ellátási lánc bármely pontján beszenneződhetnek – például baktériumok vagy vegyi anyagok juthatnak be a vízből vagy a talajból vagy a feldolgozás során. Az étel a helytelen kezelés, tárolás és szállítás során is megromolhat.

Sajnos számos élelmiszerekre ártalmas baktérium válik egyre ellenállóbbá az antimikrobiális szerek ellen, megnehezítve az általuk okozott megbetegedések kezelését.

Az éghajlatváltozás az élelmiszerbiztonságra is hatással van, mivel megváltoztatja a baktériumok, paraziták és a vegyi anyagok interakcióját az élelmiszerekkel, ahogy a növekedésük és terjedésük sebességét is.

ALKALMAZZUNK ÉLELMISZERSZABVÁNYOKAT

A nemzetközi élelmiszerbiztonsági és -minőségi előírások, amiket az úgynevezett Codex Alimentarius Bizottság dolgoz ki, szabályozzák az élelmiszerek termelését, feldolgozását és kereskedelmét. Ezek alkalmazásával az ételek biztonságosak és az egészséget veszélyeztető anyagoktól mentesek lehetnek.

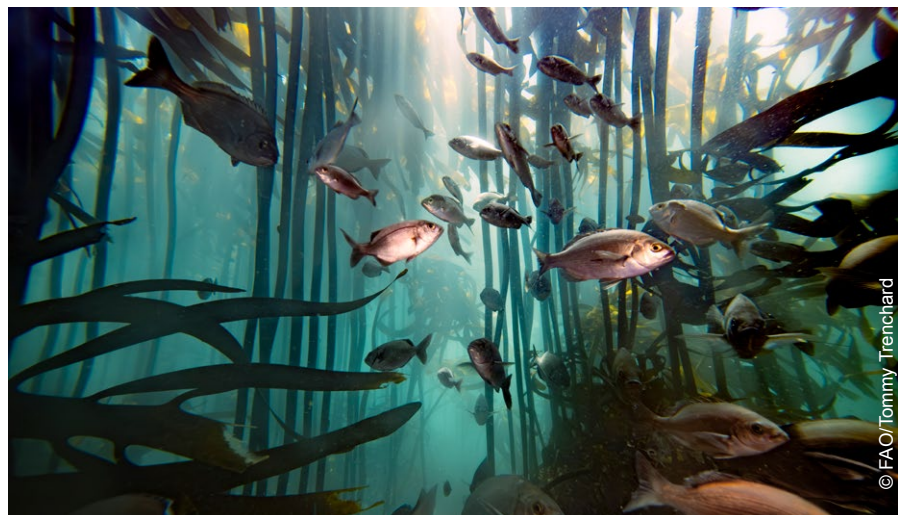
Pontosabban ezek jogszabályok kidolgozására, élelmiszer-ellenőrzési rendszerek működtetésére, az élelmiszertermelők és -kereskedők képzésére és a fogyasztók informálására ösztönzik a kormányokat. Emellett iránymutatást adnak az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos válságok kezeléséhez.

A kormányzatoknak el kell köteleződni a szigorú követelmények mellett, melyek védik a fogyasztót és elszámoltathatóvá teszik a vállalatokat, továbbá

támogatni a rovarirtókkal, élelmiszer-adalékokkal, GMO-kal vagy feldolgozási technológiákkal kapcsolatos kutatásokat.

Mindezen túl a kormányzatoknak holisztikusan kell megközelíteni az emberek, állatok és növények és ezek egészségének kapcsolatát.

A termelőknek és vállalatoknak komolyan kell venni ezen előírásokat és a jelentősebb közegészségügyi problémák (mint az antimikrobiális rezisztencia) kezeléséhez igazítani módszereiket. Keresni kell a lehetőséget, hogy csökkenjen az antibiotikumok használata a húsfélék, tengeri ételek, tejtermékek és más mezőgazdasági termékek előállításakor. Az antimikrobiális rezisztencia terjedésének megállításához összehangolt lépések szükségesek az „Egy egészség” megközelítés jegyében, hogy mindenkinek jusson elegendő, biztonságos és tápláló élelem.

© FAO/Tommy Trenchard

EGY EGÉSZSÉG

Az élelmiszerbiztonság központi eleme az „Egy egészség” koncepciónak, ami egy integrált, egységes megközelítés az emberek, állatok és az ökoszisztémák egészségének kiegyensúlyozásáért és optimalizálásáért. Számos szervezet és ország alkalmazza, és alapja az államok és a diszciplínák közti együttműködés.

A KORMÁNYOKKAL EGYÜTT AZ ÉLELEMHEZ VALÓ JOGÉRT

A jog és a realitás között a tettek képeznek hidat. A FAO mandátuma és szakértelme lefedi az agrár-élelmezési rendszerek minden elemét és lehetővé teszi a döntéshozókkal való közös, átfogó terveket és projekteket, melyek többféle kihívásra reagálva visznek közelebb minket a változáshoz, ami mindenki számára biztosítja a megfelelő ételt.

Algériában, Mauritániában, Marokkóban, Szenegálban és Tunéziában a FAO arra biztatja a fiatal vállalkozókat, hogy álljanak a változás élére a helyi agrár-élelmezési rendszerekben „**agrár-akceleratorok**”, vagyis olyan terek révén, melyek forrást, üzleti tanácsot és lehetőségeket adhatnak, hozzásegítve őket az okos agrárbefektetésekhez.

Suriname-ban a FAO őslakos népekkel és helyi közösségekkel dolgozik azon, hogy az ananásztermesztés javuljon a tradicionális tudás és fenntartható módszerek segítségével. A projekt során új üzleti modelleket és feldolgozási technikákat ismernek meg, hogy beléphessenek otthon és külföldön a **bioélelmiszerek piacára**.

A városok és az azokat körülvevő, a friss és tápláló ételt termelő vidék jobb összekapcsolására a FAO elindította a **városkörnyéki élelmezési rendszerek programjait Sri Lankán, Zambiában, Madagaszkáron, Ruandában, Kolumbiában és Ecuadorban**. A kezdeményezés helyi hatóságokkal, termelőkkel és cégekkel közösen erősíti a vidék-város kapcsolatot és a utóbbiak élelmiszerellátását és táplálkozását.

A halászháló készítőktől kezdve a lekvár-főzőkön át a FAO számtalan **női szövetkezetet** támogat **Törökország** vidéki részein képzésekkel és eszközökkel, hogy – életükben először – anyagilag függetlenekké válhassanak. Így egyszerre nő a

résztételük a helyi közösségben és az ellenálló képességük.

A **Burkina Faso-t, Malit és Nigert** összekötő Liptako-Gourma régióban a FAO és a Nemzetközi Migrációs Szervezet **vándorlegeltetés nyomkövető rendszerének** és egy kontextus specifikus konfliktuskezelési rendszernek **hála kevesebb az összetűzés** a gazdák és a nomád állattartók között. Változtak a migrációs útvonalak az éghajlatváltozás, az élelmezési problémák és a víz és a legelő használata fölötti összetűzések miatt – utóbbiakból több százat gyorsan le is zártak az eszköz révén.

KIEMELVE

NEMZETI ISKOLAI ÉTKEZTETÉSI PROGRAMOK

Brazília országos iskolai étkeztetési programja tökéletes példája az élelemhez való jog átfogó megközelítésének. Itt minden iskolás gyerek tápláló ebédhez jut anyagi helyzettől függetlenül. Mivel az ételt helyben készítik, az önkormányzat a termények, a tej vagy hús felvásárlásával folyamatos jövedelmet ad a környékbeli termelők számára és a térség élelmiszer-ellátó rendszere is átalakul a tápláló, helyi és fenntarthatóan termelt

élelmiszerek iránti kereslet révén. Így a kisvállalkozások ellenállóbbá válnak és képesek a termelést növelni és diverzifikálni, ami megint csak az élelmiszerek sokféleségét növeli az iskolákban és a térségben általában. A hatás messzemenő, mivel a sikert nemzeti szakpolitikák és erőforrások garantálják. Hasonló kezdeményezések indultak **Kenyában** és **Srí Lankán** is.

A családi gazdálkodás biztosítja a tradicionális termények fennmaradását, hozzájárul az élelmezésbiztonsághoz, az egészséges étrendhez és védi természeti erőforrásainkat. Gyakran azonban a családi gazdálkodók, a földhöz, vízhez, vetőmaghoz, hitelekhez és piacokhoz való hozzáférés hiányában saját maguk számára nem tudnak elegendő élelmet biztosítani. Ezért a FAO a Nemzetközi Mezőgazdasági Fejlesztési Alappal (IFAD) közösen koordinálja a **Családi Gazdálkodás ENSZ Évtizedét** (2019–28), amely támogatja az informáltságot, a szakpolitikákat és befektetéseket,

melyek révén a családi gazdálkodók hozzáférhetnek a technológiához, infrastruktúrához és piacokhoz.

Kolumbiába, Malawiban, Paraguayban, a Fülöp-szigeteken és Tunéziában a FAO halász közösségekkel és helyi önkormányzatokkal együtt dolgozik a szociális védőháló kiterjesztésén és a leginkább rászorulóknak gazdasági felzárkóztatásán a termelésük diverzifikálása, az alternatív jövedelemforrások és az új piacok révén, hogy a megélhetésük stabilabb és ellenállóbb legyen.

2014 óta tíz ország vidéki térségében élő nők javíthatták az élelmezési, anyagi, illetve politikai helyzetüket a **vidéki nők gazdasági szerepének erősítését erősítő közös program révén**. A FAO, IFAD, a Világélelmezési Program és a UN Women közös kezdeményezése a második szakaszába érve lehetővé teszi nők számára, hogy részt vegyenek és profitáljanak a gazdasági tevékenységekből és hozzáférjenek az ahhoz szükséges erőforrásokhoz.

KIEMELVE

AZ ÉHÍNSÉG ELLEN GÁZÁBAN ÉS SZUDÁNBAN

Szudánban, ahol 25,6 millió ember, vagyis a lakosság több mint fele tartósan éhezik (köztük 755 000 katasztrofális helyzetű emberrel), a FAO sürgősségi vetőmag-szállítmányai révén a kistermelők a konfliktus ellenére is tudnak alapvető gabonaféléket és zöldségeket termelni. A növénytermesztő csomagok fedezik egy öt fős család éves cirok- és kölesigényét, akik a fölösleg értékesítéséből még jövedelemhez is jutnak. Tartalmaznak más vetőmagot is, mely hamar élelemhez juttatja a családokat. Ezen felül a FAO állatorvosi és segítséget és takarmányt is ad a haszonállatok életben maradása érdekében. Tavaly mintegy 15 millió nehéz helyzetben lévő emberen segített a FAO, idén további 9 millió a cél.

A **Gázai övezetet** 2024 júniusában az éhínség fenyegette: a lakosság 95%-nak élelmezési helyzete rossz volt az elhúzódó konfliktus és a humanitárius segítség akadályoztatása miatt. A FAO közel 365 tonna takarmányt biztosított 2900 állattartó családnak és még 1500 tonnát tervez szétosztani év végéig. A haszonállatok révén az emberek tejhez, tojáshoz és húshoz juthatnak. A FAO a haszonállat-betegségek terjedését is igyekszik távol tartani menedék és oltóanyag révén, illetve, ahol a körülmények engedik, az elpusztult állatok pótlásával.

© FAO/Youssef Alrozzi

KIEMELVE

„OKOSABB”, ERŐFORRÁS-HATÉKONY MEZŐGAZDASÁG

Vidéki családok **Üzbegisztánban** és **Vietnámban** melegházak segítségével tudnak többet termelni kevesebb permetszer-, ásványi eredetű műtrágya-, víz- és munkaerőigény mellett.

A víz- és műtrágyahasználat javult a csepegtető öntözésnek köszönhetően, ami nagy hatékonysággal juttat vízzoldékony tápanyagot a növényhez és már tesztelik a megújuló energiaforrással működtethető melegházakat is.

© Guzal Fayzieva

MINDENKI KIVEHETI A RÉSZÉT

A (sokféle) élelemhez való jog megvalósításához közös lépések szükségesek.
Adunk néhány példát ezekre.

Gazdák

- Fenntartható gazdálkodás révén javítható a biodiverzitás és a természetierőforrás-használat.
- Szélesebb terménypaletta.
- Kiállni szakpolitikák mellett, melyek lehetőséget teremtenek a kistermelőknek, családi gazdaságoknak és a nőknek.
- Csökkenti az élelmiszervesztést.
- Szabályok és jogyakorlatok követése a biztonságos élelmiszerekért.

Vállalatok

- Táplálóbb és változatosabb élelmiszereket kínálni elérhető áron.
- Kis- és családi gazdálkodók támogatása.
- A vállalati társadalmi felelősségvállalás megvalósítása etikus, fenntartható termeléssel és befogadó üzleti modellel.
- Szabványok és jogyakorlatok alkalmazása a biztonságos élelmiszerért.
- Felelős marketing, elkerülve az egészségtelen élelmiszerek népszerűsítését a gyerekek körében.

A tudományos és civil szféra

- A döntéshozók elszámoltathatóságának biztosítása adatgyűjtés, javaslatok és a megvalósítás nyomon követése révén.
- Együttműködni a szakpolitikusokkal az adatokon és bizonyítékokon alapuló szakpolitikák és stratégiák érdekében.
- Az egészséges étrend és a fenntartható agrár-élelmészeti rendszerek népszerűsítése.
- A legfrissebb tudás és technológia átadása a gazdáknak és a döntéshozóknak partnerségek és képzések keretében.

Mindenki

- Felemelni a hangunkat a döntéshozás befolyásolásáért.
- Helyi és szezonális élelmiszerek fogyasztása a biológiai sokféleségért.
- Törekedni az egészséges táplálkozásra és életre.
- Az élelmiszerek címkéinek tanulmányozása segít a helyes döntésben.
- Megismerni az élelmiszerbiztonsági problémákat és igyekezni, hogy elkerüljük azokat.

További tippek elérhetők a fao.org/world-food-day oldalon

ÉLELMISZERSZABVÁNYOK A TUDOMÁNYRA ALAPOZVA

Az élelmiszerekkel kapcsolatos szabványok és szabályok megalkotásához a hazai és nemzetközi testületeknek szükségük van a tudományra. Gondoljunk csak az élelmiszercímkékre, amik árulkodnak az előre csomagolt élelmiszer cukor- és sótartalmáról, vagy hogy használtak-e a

színezéket, rovarirtót, GMO vagy más technológiát az előállítás során.

Ezen bizonyítékok sokszor a FAO-tól származnak. Több mint 50 éve a FAO az Egészségügyi Világszervezettel együttműködve nyújt független tudományos információt az élelmiszer-ellenőrzési hatóságoknak

és a globális élelmiszerbiztonsági és táplálkozási szabványokat kidolgozó Codex Alimentarius Bizottságnak vegyszerekről, biológiai ágensekről, technológiáról és táplálkozásról.

BESZÉLJENEK A TÉNYEK!

Világszerte közel **733 millió ember éhezik.**¹

Az öt év alatti gyermekek **22,3%-a növekedésében elmaradt és 6,8% elégtelen súlyú.**¹

Mintegy **2,8 milliárd ember** nem engedheti meg magának az **egészséges táplálkozást.**¹

A férfiakhoz képest a nők 1,3%-kal nagyobb valószínűséggel éheznek.¹

Szerte a világon több mint **1,6 milliárd nőt és gyermeket** sújt valamilyen **vitamin- vagy ásványianyag-hiány.**²

Közel **2,5 milliárd felnőtt és 37 millió** öt év alatti **gyermek túlsúlyos.**³

Mintegy **890 millió** felnőtt ember **elhízott.**³

A **konfliktusok és az erőszak** az elhúzódó **éhezés legfőbb okozói.** 2023-ban a súlyosan éhezők majd fele volt konfliktusban érintett: **20 országban közel 135 millió ember.**⁴

A **klimaváltozás** hatásait arányaiban **jobban megsínylik a vidéki térségekben élő szegények** és az általuk elért terméshozam és termelékenység.⁵

Évente **600 millió** ember betegedik meg és **420 000** fő hal bele a **szennyezett étel** fogyasztásába.⁶

Az **öslakos lakosság** az **extrém szegények 19%-át** teszik ki.⁷

A megtermelt **élelem harmadát a kistermelőknek** köszönhetjük.⁸

Globálisan az élelmiszer **13%-át vesztjük el** a betakarítás és a szállítás során⁹, és **19%-át** a kereskedelem és a fogyasztó szintjén **pazaroljuk el.**¹⁰

NOTES

1. **FAO, IFAD, UNICEF, WFP és WHO.** 2024. *The State of Food Security and Nutrition in the World 2024. Financing to end hunger, food insecurity and malnutrition in all its forms.* Róma, FAO. <https://doi.org/10.4060/cd1254en>
2. **Stevens, G.A., Beal, T., Mbuya, M.N.N., Luo, H., Neufeld, L.M., Addo, O.Y., Adu-Afarwah, S. et al.** 2022. „Micronutrient deficiencies among preschool-aged children and women of reproductive age worldwide: a pooled analysis of individual-level data from population-representative surveys”, *The Lancet Global Health* 10(11): e1590–e1599. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(22\)00367-9](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(22)00367-9)
3. **WHO.** 2024. Adatok az elhízásról és a túlsúlyról, Főbb tények. Egészségügyi Világszervezet (utolsó letöltés: 2024. június 11.). www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight
4. **FSIN and Global Network Against Food Crises.** 2024. *Global Report on Food Crises 2024. Joint Analysis for Better Decisions.* Róma.
5. **FAO.** 2024. *The unjust climate – Measuring the impacts of climate change on rural poor, women and youth.* Róma. <https://doi.org/10.4060/cc9680en>
6. **WHO.** 2022. Adatok az élelmiszerbiztonságról, Főbb tények. Egészségügyi Világszervezet (utolsó letöltés: 2024. június 11.). <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/food-safety>
7. **ILO.** 2019. Az öslakosokról és törzsi népekről szóló 169.számú ILO-egyezmény megvalósítása: Egy befogadó, fenntartható és igazságos jövő felé. Genf. <https://www.ilo.org/publications/implementing-ilo-indigenous-and-tribal-peoples-convention-no-169-towards>
8. **Lowder, Sarah K. & Sánchez, Marco V. & Bertini, Raffaele.** 2021. „Which farms feed the world and has farmland become more concentrated?”, *World Development*, Elsevier, 142(C) szám. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2021.105455>
9. **FAO.** 2023. *Tracking progress on food and agriculture-related SDG indicators 2023.* Róma. <https://doi.org/10.4060/cc7088en>
10. **United Nations Environment Programme.** 2024. *Élelmiszerpazarlás jelentés 2024. Think Eat Save: Tracking Progress to Halve Global Food Waste.* <https://wedocs.unep.org/20.500.11822/45230>

2024. október 16.

Élelmezési világnap

A világszerte 150 országot felölelő összefogás az, ami az élelmezési világnapot kiemeli a többi ENSZ nap közül. A több száz rendezvényen egyaránt jelen van a kormányzati, vállalati és civil szféra, a sajtó, és a fiatalok, hogy ráirányítsák a figyelmet és tettekre sarkalljanak az éhezés felszámolásáért és az élelmezés, az emberiség és a bolygónk jövőjéért.

2024-ban az **#ÉlelmezésiVilágnap** az élelemre, mint emberi jogra helyezi a fókuszot. A kampány világszerte felhívja a figyelmet annak a szükségére, hogy mindenki hozzáférjen a tápláló, biztonságos és fenntartható élelemhez elérhető áron. Itt az összefogás ideje, hogy létrehozzunk egy jobb és fenntarthatóbb jövőt mindenkinek. Legyen az **#ÉlelmezésiVilágnap** a TE napod. Légy részese: szervezz egy eseményt vagy mutasd meg, hogy mit teszel!

#ÉlelmezésiVilágnap
#ÉlelmezésHősei
fao.org/world-food-day

**FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION
OF THE UNITED NATIONS**

Viale delle Terme di Caracalla
00153 Rome, Italy